

УДК 336.13.012.24:658

Полінкевич О. М., к.е.н., доцент,

Коноваленко П. В.

Луцький національний технічний університет

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Проаналізовано наукові підходи до класифікації джерел фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, досліджено особливості процесів формування, розміщення і використання фінансових ресурсів як основи фінансового забезпечення господарської діяльності підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, управління, підприємство, чистий прибуток.

Полинкевич О. Н., Коноваленко П. В.

УПРАВЛЕНИЕ ФОРМИРОВАНИЕМ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

Проанализированы научные подходы к классификации источников финансовых ресурсов субъектов хозяйствования, исследованы особенности процессов формирования, размещения и использования финансовых ресурсов как основы финансового обеспечения хозяйственной деятельности предприятий.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, управление, предприятие, чистая прибыль.

Polinkevych O., Konovalenko P.

MANAGEMENT OF ANAGEMENT OF FORMING OF FINANCIAL RESOURS OF ENTERPRISE

The scientific going is analysed near classification of sources of financial resources of subjects of menage, the features of processes of forming, placing and use of financial resources, as bases of the financial providing of economic activity of enterprises are investigational.

Financial resources should include feasibility and optimality transformation of financial resources in other resources (fixed assets, working capital and investments) and channeling them into settlements with potential contractors. Decision-making in this area should be carried out by the analysis of alternatives, taking into account the trade-off between the available financial resources, financial policies, development priorities on the current time and the urgency of its debts. It is necessary to consider the following actual parameters that characterize the development of the company [4]:

- Input data base of state enterprises, including information about started in the previous period measures for construction, reconstruction, expansion or technological upgrading;

- Economic standards that provide intensive requirements, saving farming - reducing production costs, shortening construction, reconstruction and development of facilities that newly introduced;

- Indicators that reflect the goals of the company and, above all, demand, request to produce, costs and product prices, sales, profit;

- Data on projects of the company, details of objects of capital construction, special purpose, the introduction of which is caused by the use of new equipment or technology;

- Data on the sources of funding and production (and reproduction).

Immediately worth stipulate that determine the need for financial resources in certain areas at specific use of quantitative indicators can not, due to the uncertainty of the company in the market, inevitably some adjustments in the financial strategy and tactics of the company, possible changes in financial policy targets enterprise risk of non-gaps and certain types of financial resources (income, grants and compensation) and the associated risk of increased financial difficulty is a possible risk of default on obligations to contractors. These include the uncertainty of the external environment and development – changes in prices of inventories, fixed assets, inflation and prices of products' implementation. It should be noted that the need for financial resources on each individual currently.

Thus, our study and consistent analysis approach to understanding the formation of financial resources allowed to define their own set as obtained from outside and borrowed money changing in the economic cycle, factors influencing their distribution and formation.

Key words: financial resources, management, the company net profit.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Пошук фінансових джерел функціонування та розвитку підприємства, забезпечення найефективнішого інвестування фінансових ресурсів

набувають важливого значення в роботі фінансових служб підприємств, організацій, установ за умов ринкової трансформації національної економіки. Реформування економічної системи України зумовлює необхідність підвищення ефективності управління процесом формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання як одного з найважливіших елементів в загальній системі управління підприємством.

Нестача фінансових ресурсів впливає на виробничо-господарську діяльність підприємств, сприяє появі і зростанню боргів перед іншими господарюючими суб'єктами (невиконані контракти), державою (податкова заборгованість), співробітниками (заробітна плата). Це зменшує фінансування подальшого розвитку підприємств, знижує надходження податкових зборів до держави. У цих умовах важливе значення для бізнесу набуває формування достатніх фінансових ресурсів підприємств та вдосконалення структури управління ними.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Висвітлення різних аспектів ефективного управління фінансовими ресурсами підприємств було зроблено в роботах таких науковців: Г. Азаренкової, Ю. Воробйова, А. Ковальнової, Є. Кузнецової, В. Терьохіна, І. Ткачук, Б. Холода, А. Чупіса, А. Шеремета та інших. Разом з тим, у вітчизняній теорії та практиці недостатньо розвинуті теоретичні та методичні підходи у вирішенні завдань підвищення ефективності формування і раціонального використання фінансових ресурсів. Актуальними при цьому стають такі дослідження: визначення обсягів фінансових ресурсів у розрізі їх потреби на підприємстві, оптимізація використання фінансових ресурсів, розробка механізмів формування та ефективного їх використання, пошук методів і моделей сучасної оцінки формування та раціонального використання зазначених ресурсів.

Цілі статті. Мета статті полягає у формуванні механізму управління фінансовими ресурсами підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. А.М. Поддєрьогін під фінансовими ресурсами розуміє усі грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в нефондовій формі

[6]. Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. До власних належать: статутний капітал, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток. До залучених – отримані субсидії, кредити, пайові та інші внески, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку.

Романенко О. Р. розглядає фінансові ресурси як матеріальне втілення фінансових відносин на рівні господарських суб'єктів, під якими, на її думку, слід розуміти акумульовані підприємством грошові кошти з різних джерел, які надходять у господарський обіг і призначені для покриття його потреб. Загальну суму фінансових ресурсів кожного підприємства вона визначає як сукупність коштів, що відображені в пасиві бухгалтерського балансу підприємства і складаються з наступних елементів: статутного фонду; резервного фонду; амортизаційного фонду; спеціального фонду; нерозподіленого прибутку; кредиторської заборгованості усіх видів, включаючи заборгованість з бюджетних платежів, із відрахувань на соціальне страхування, з оплати праці; короткострокових і довгострокових кредитів комерційних банків; коштів для фінансування капітальних вкладень та інших коштів [7].

Капітал підприємства має певні джерела формування, а саме: власні джерела, кошти акціонерів і залучені. Залежно від джерел формування власний капітал можна поділити на вкладений (інвестований) і нагромаджений [1]. Вкладений капітал – капітал, який буй внесений засновником: статутний капітал, додатковий капітал. Сума вкладеного капіталу може збільшуватись унаслідок конвертування боргових зобов'язань підприємства (товариства), наприклад облігацій в акції. Нагромаджений капітал – капітал, отриманий у процесі господарської і фінансової діяльності [5].

На формування і використання фінансових ресурсів підприємств впливають різноманітні чинники, які щодо суб'єктів підприємницької діяльності доцільно поділяти на внутрішні (несистематичні) – пов'язані безпосередньо з діяльністю окремого підприємства, та зовнішні (систематичні) – не пов'язані [2].

До внутрішніх чинників, які впливають на формування та використання фінансових ресурсів підприємств, можна винести:

–рівень досконалості фінансової структури підприємства (деталізація фінансових завдань);

–якість організації управління фінансовими ресурсами;

– налагодження роботи з посередницькими організаціями, забезпечення зв'язку збутової стратегії із виробничою;

– аналіз існуючого ринку продукції;

– якість фінансового, управлінського та податкового обліку [4].

До зовнішніх чинників, які впливають на формування та використання фінансових ресурсів підприємств, можна віднести: інфляцію, зміну ціни на ресурси, стан розвитку фінансового ринку. Усі перераховані чинники впливають на формування та використання фінансових ресурсів шляхом регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел [1].

Управління фінансовими ресурсами має передбачати оптимальність і доцільність трансформації фінансових ресурсів в інші види ресурсів (в основні засоби, оборотні кошти й фінансові вкладення) і спрямування їх на розрахунки з потенційними контрагентами. Ухвалення рішення в цій сфері повинно виконуватися в результаті аналізу альтернативних рішень, що враховують компроміс між наявним обсягом фінансових ресурсів, фінансовою політикою, пріоритетами розвитку підприємства на сучасний момент і терміновістю його боргів. При цьому необхідно враховувати наступні фактичні показники, що характеризують розвиток підприємства [4]:

– вихідні дані про базовий стан підприємства, у тому числі відомості про розпочаті в попередньому періоді заходи щодо будівництва, реконструкції, розширення або технічного переозброєння;

– економічні нормативи, що забезпечують вимоги інтенсивного, ощадливого ведення господарства – зниження витрат на виробництво, скорочення тривалості будівництва, реконструкції й освоєння потужностей, що знову вводяться;

– показники, які відображають цілі розвитку підприємства й, насамперед, попит, замовлення на випуск, собівартість і ціни на продукцію, обсяги продажу, прибуток;

– дані про реалізацію проектів розвитку підприємства, відомості про об'єкти капітального будівництва спеціального призначення, введення яких викликане застосуванням нової техніки або технології;

– дані про обсяги й джерела фінансування виробництва (і відтворення).

Відразу варто зробити застереження, що визначення потреби у фінансових ресурсах за окремими напрямками використання на рівні конкретних кількісних показників неможливе, що обумовлено

невизначеністю розвитку підприємства в ринкових умовах, неминучістю окремих коригувань у фінансовій стратегії й тактиці розвитку підприємства, можливою зміною орієнтирів у фінансовій політиці підприємства, ризиком неотримання й недоодержання окремих видів фінансових ресурсів (прибутку, дотацій і компенсацій) і пов'язаному із цим ризиком зростання фінансових труднощів, тобто ризиком можливого непогашення зобов'язань перед контрагентами. Сюди можна віднести й невизначеність зовнішніх умов розвитку – зміни цін на товарно-матеріальні цінності, основні засоби, темпи інфляції й реалізаційні ціни на продукцію. При цьому слід зазначити, що потреба у фінансових ресурсах підприємства на кожний поточний момент індивідуальна.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження й послідовний аналіз підходів до розуміння формування фінансових ресурсів підприємства дозволили визначити їх як сукупність власних, залучених ззовні та позикових грошових коштів, що змінюються у процесі господарського кругообігу, фактори впливу на їх розподіл і формування.

1. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент. Т. 2 / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ.; под ред. В. В. Ковалева. – СПб. : Экономическая школа, 1998. – 669 с.
2. Гончаров А. Б. Финансовый менеджмент / А. Б. Гончаров. – Х. : ИНЖЕК, 2004. – 328 с.
3. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / П. Ф. Друкер; пер. с англ. – М. : Вильямс, 2000. – 272 с.
4. Кравцова А. М. Механізм формування та ефективного використання фінансових ресурсів машино-будівного підприємства : автореферат дисертації кандидата економічних наук / А. М. Кравцова. – Хмельницький, 2008. – 21 с.
5. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2006. – № 3. – С. 113–118.
6. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підруч. / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, О. В. Павловська. – [3-тє вид., перероб. та доп.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 460 с.
7. Савчук В. Стратегии и технологии управления финансами предприятия / В. Савчук // Финансовая консультация. – 2003. – № 22. – С. 4–9.